

Г.Ю. Яковець, аспір.

Т.В. Меленівська, магістрант

Науковий керівник – д.е.н., проф. С.Ф. Легенчук

Житомирський державний технологічний університет

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТИВАННЯ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА-РЕЦИПІЄНТА

Інноваційна політика країни визначається обсягами залучених зовнішніх та внутрішніх інвестицій. Одним із шляхів акумулювання фінансових ресурсів є венчурне інвестування – джерело розвитку вітчизняного виробництва, зростання частки експорту, виходу національних компаній на міжнародний ринок. Венчурна інвестиційна діяльність підприємств є одним із найбільш складних і ризикових видів бізнесу, її результати мають значний вплив як на ефективність діяльності підприємництва-реципієнта, так і фінансового інвестора.

В процесі венчурного інвестування інвестори найчастіше зупиняються на акумулювання фінансових ресурсів у цінні папери, такі як акції або облігації, тому що дані джерела фінансування максимально наближено до основних особливостей венчурної індустрії. Як відомо, цінні папери мають подвійну правову сутність: з одного боку є майном підприємства, з іншого боку – затверджують майнові права інвестора щодо зобов'язань з цінного папера емітента. Тобто, для інвестора венчурні інвестиції – це фінансові інвестиції, а для підприємства-реципієнта – боргові зобов'язання.

При виборі оптимального джерела залучення підприємством-реципієнтом венчурного капіталу необхідним є врахування особливостей діяльності підприємства, самої бізнес-ідеї та побажань інвесторів. Акції є одним із найпотужніших джерел фінансування венчурного капіталу акціонерними товариствами, але суттєвим недоліком для підприємства-реципієнта є втрата частки капіталу та контролю, можливості його «розпорошення». Не менш ефективним та доступним інструментом залучення додаткових фінансових ресурсів вважається випуск боргових цінних паперів, а саме – облігацій. Основною відмінністю даного джерела інвестування є гарантоване одержання прибутку, який найчастіше чітко визначений даним цінним папером. Облігації з точки зору прибутковості та надійності є більш вигідними у порівнянні з акціями як для підприємства-реципієнта, так і для інвестора. Існує можливість їх дострокового погашення. За акціями залучені кошти виплачуються їх власникам лише під час ліквідації товариства, підприємство-реципієнт може не платити дивіденди при відсутності прибутку, тоді як при використанні інвестицій в облігації необхідно дотримуватись принципу платності. Варіанти механізму відображення венчурного капіталу в системі бухгалтерського обліку підприємства-реципієнта зображено на рисунку 1.

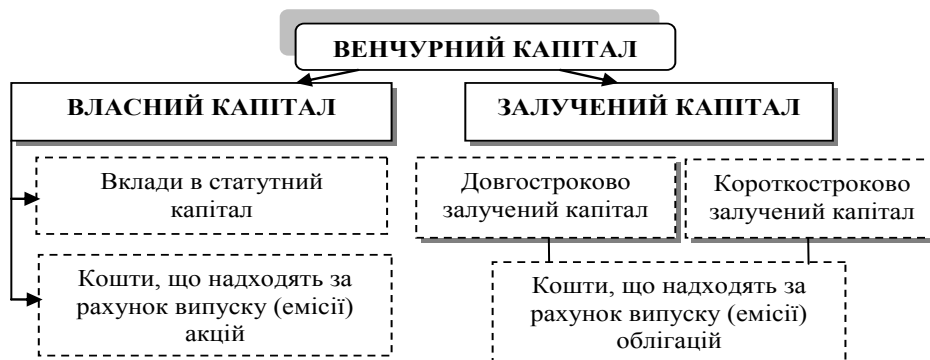

Рис. 1. Венчурний капітал у системі бухгалтерського обліку підприємства-реципієнта

Остаточний вибір об'єкта інвестування (цінного папера) супроводжується належним його документальним оформленням на різних стадіях організації венчурного процесу. В основу бухгалтерського відображення венчурних інвестицій повинна бути покладена ефективна система організації всього облікового процесу. Чітко скоординована робота облікового персоналу, ретельно продумана облікова політика, оперативне забезпечення необхідною інформацією інвесторів – все це є запорукою вдалого ведення бізнесу. Методика обліку венчурних інвестицій на підприємстві-реципієнті повинна включати основні особливості даного виду інвестування (рис. 2).

Бухгалтерський облік венчурних інвестицій в акції повинен повною мірою забезпечувати необхідною інформацією зацікавлених користувачів. Дана ділянка обліку займає досить великий обсяг облікових робіт: операції не тільки з формування статутного капіталу, але й зменшення, збільшення останнього, викуп власних акцій, нарахування та виплату дивідендів акціонерам. Значна частка роботи облікового персоналу повинна бути направлена на забезпечення аналітичною інформацією

управлінського персоналу з метою прийняття ефективних та оперативних рішень щодо венчурної діяльності підприємства. Надання внутрішньої звітності про венчурний капітал дозволить інвесторам адекватно оцінити можливості отримання дивідендів від впровадження венчурного проекту та виконання зобов'язань за цінним папером підприємством-реципієнтом. Інформація щодо венчурних інвестицій в облігації відображається у складі довгострокових зобов'язань за облігаціями форми № 1 «Звіт про фінансовий стан». У випадку акумулювання венчурних інвестицій в акціях, дана інформація знаходить своє відображення у формі № 1 «Звіт про фінансовий стан» (розділ Власний капітал) та в формі № 4 «Звіт про власний капітал». Також необхідним стає наведення аналітичної інформації про венчурний капітал в Примітках до річної фінансової звітності.

Рис. 2. Обліково-аналітичне забезпечення венчурної діяльності підприємства-реципієнта

Ефективність використання венчурних інвестиційних ресурсів безпосередньо пов'язана з раціональною організацією їх обліку. Бухгалтерський облік венчурних інвестицій є досить складною частиною облікової роботи, яка включає різноманітні методи оцінки, обліку, документального оформлення, розкриття інформації у фінансовій звітності. Формування ефективної системи організації бухгалтерського обліку повинно базуватися на певних засадах, зокрема, систематичне здійснення фінансово-інвестиційного аналізу та наслідків впровадження венчурних інвестицій на діяльність підприємства-реципієнта. Створити дієву систему регламентації бухгалтерського обліку венчурних інвестицій, внутрішнього контролю достовірності та якості облікової інформації на рівні підприємства. Забезпечити можливість адекватного управління фінансовими ресурсами та ризиками венчурного інвестування. Перешкоджаючими факторами становлення та розвитку фондового ринку в нашій країні є непрозорість показників звітності емітентів цінних паперів, проблеми якості та достовірності інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Необхідним є удосконалення нормативно-правового, методичного забезпечення венчурного процесу, організаційних та облікових аспектів інноваційної діяльності.